

Motion av Paul Lappalainen (MP) om att lämna begreppet andragenerationsinvandrare

I många länder i Europa används begreppet andragenerationsinvandrare. Det är resultat av ett gammalt tankesätt som delvis har med blodsbandstänkandet att göra. Detta präglade medborgarskapsjuridiken - i synnerhet i länder som Sverige och Norden, som influerades av Tyskland på 1800-talet och 1900-talet. Det var blodet som överförde medborgarskap. Juridiken har utvecklats till viss del – det är relativt sett lättare att förvärva svensk medborgarskap idag. Dubbelt medborgarskap är tillåten sedan 10 år tillbaka. Men i vissa fall hänger begreppen och inramningen kvar från en föräldrad tidigare tid.

Att personer som invandrat betecknas som invandrare är inte orimligt eftersom de faktiskt har invandrat. Detta är en juridisk beskrivning. Begreppet "invandrare" kan vara negativt eller positivt eller neutralt. Tyvärr finns en stigmatisering som har påverkat ordet i Sverige och Europa till att bli en beteckning för de andra – de med en annan hudfärg, religion, inställning till lagar, regler mm. Därför är överförandet av begreppet på barn till invandrare som är födda i Sverige märkligt. Dels överförs de negativa bilderna av invandrare till nästa generation, dels överförs en helt felaktig juridisk beteckning. Barn som är födda i Sverige till "invandrare" är för det mesta svenska medborgare. Och människor som är födda i Sverige bör hursomhelst behandlas som "svenskar".

Det finns rapporter och andra dokument som produceras inom ramen för olika offentliga verksamheter i Sverige där samma begrepp, dvs. andragenerationsinvandrare, används. Situationen kan jämföras med den i Kanada. Barn till invandrare betecknas som "second generation Canadians" (andra generationens kanadensare). Rent tankemässigt innebär detta att deras föräldrar, även om de är invandrare, är "first generation Canadians" (första generationens kanadensare). Detta är ett sätt att visa respekt för alla individer som finns i Kanada – oavsett deras rötter. Det är även intressant att konstatera att svensk media accepterar ett språkbruk gällande USA:s invandrare "tredje generationens amerikaner" (SvD 2010-07-25, s 18) som inte används gällande barn till Sveriges invandrare.

Lika rättigheter och möjligheter (och motverkande av diskriminering) är nyckeln till "integration" i Kanada. Även om idealet skulle vara att sådana begrepp inte behövdes, är det kanadensiska begreppet "second generation Canadians" ett steg i rätt riktning. Lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk bakgrund gäller också i Sverige – åtminstone i teorin. Tyvärr verkar man ha haft svårare att gå till handling i Sverige.

Landstinget bör ställa krav på att i alla dokument, uttalande och liknande där ett begrepp om barn till invandrare behövs, så skall något annat begrepp användas. Ett förslag är till exempel ordet andragenerationssvenskar. Detta är ett litet men viktigt sätt att visa respekt för Stockholms alla invånare – inklusive barn till invandrare.

Naturligtvis finns det behov av liknande ändringar i andra kommuner, nationellt och i andra länder. Men detta är inget hinder till att Stockholm läns landsting går före.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta

att landstingsfullmäktige ställer ett krav på att när ett begrepp behövs i rapporter, dokument, eller för andra behov inom landstingets verksamhet skall något annat begrepp än andragenerationsinvandrare användas, förslagsvis andragenerationssvenskar (andra generationens svenskar)

Paul Lappalainen